

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta (HE 141/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- maatalousneuvos Esko Juvonen ja hallitussihteeri Jarno Virta, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jyri Inha, valtiovarainministeriö

- lakimies Maire Lumiaho, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- puheenjohtaja Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- johtaja Antti Huhtamäki, Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- yksikönpäällikkö Risto Syväla, Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- projektiasiantuntija Hannu Vuoriniemi, MTK Keski-Suomi.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Paliskuntain yhdistys.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain mukaisen tukijärjestelmän soveltamista jatkettavaksi siten, että luopumistukea voitaisiin myöntää maatalousyrittäjälle, joka luopuu laissa säädettyin tavoin maatalouden harjoittamisesta vuosina 2015—2018.

Lakiin tehtäisiin tuensaajan ikää sekä luovutettavan maatilan elinkelpoisuuden arvioinnissa sovellettavaa, tilalla harjoitettavasta maatalou-

desta saatavaa vähimmäistuloa koskevia muutoksia.

Ehdotettu laki liittyy valtion vuoden 2015 talousarvioehdotukseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lain voimaantuloajankohdasta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että voimassa oleva luopumistukijärjestelmä perustuu maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettuun lakiin (612/2006), joka tuli voimaan vuoden 2007 alusta. Lakia sovelletaan luopumisiin, jotka toteutetaan vuosina 2007—2014. Alun perin vuoden 2010 loppuun mennessä toteutettuja luopumisia koskeneen lain soveltamista jatkettiin vuoden 2014 loppuun saakka vuonna 2009 tehdyllä lainmuutoksella, samalla kun lakiin tehtiin eräitä tuen saamisen edellytyksiä koskevia muutoksia. Jatkettaessa tukijärjestelmää luopumisiat lähisukulaisten ja muiden kuin lähisukulaisten välisissä sukupolvenvaihdoksissa säilyivät ennallaan eli 56 vuotena ja 60 vuotena.

Vähimmäisluopumisikään eli ikään, josta lähtien luopumistukea voidaan aikaisintaan alkaa maksaa, on vaikuttanut luopumistapa sekä maatilasta luovuttaessa luopujan ja luovutuksensaajan sukulaisuussuhde. Vähimmäisluopumisikä on luopumistukea koskeneiden eri lakien puitteissa muutettu useamman kerran, viimeksi vuoden 2014 alusta alkaen. Ikävaatimus muuttui tuolloin lähisukulaisten välisessä sukupolvenvaihdoksessa 56 vuodesta 59 vuoteen. Luopujaa nuorempi puoliso ja tilanpitoon osallistuva nuorempi sisarus, joka omistaa osan maatilasta, voivat voimassa olevien säännösten mukaan luopua maatalouden harjoittamisesta viisi vuotta ennen varsinaista luopumisikää, jos heidän kanssaan luopuvalla puolisoilla tai sisaruksella on oikeus luopumistukeen. Tuen maksu alkaa kuitenkin vasta edellä mainittujen vähimmäisikien täytyttyä. Oikeus luopua viisi vuotta ennen varsinaista luopumisikää koskee myös maatalousyrittäjän leskeä ja työkyvyttömän maatalousyrittäjän puolisoa.

Sukupolvenvaihdoksen luovutuksensaajalta edellytetään riittävää ammatillista pätevyyttä, enintään 39 vuoden ikää sekä muusta kuin maatalaloudesta ja maatilalta käsin harjoitetusta maatilatalouden liittämisestä saatujen pysyväisluonteisten tulojen rajoittumista enintään 60 000 euroon vuodessa. Luovutuksensaaja-

jan on myös elinkeinosuunnitelmalla osoitettava, että luopumisen kohteena oleva maatila tai hänelle muodostuva maatila on taloudellisesti elinkelpoinen ja että maatilalla yritystoiminnasta voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa vähintään 15 000 euroa kutakin luovutuksensaajaa tai luovutuksensaajana olevaa avioparia kohden. Maatilalla yritystoiminnan tulolla tarkoitetaan maataloustuloa, luovutuksensaajan harjoittamasta maatilasta liittämisestä saatavaa yrittäjätuloa sekä metsätaloustuloa, jonka perusteena käytetään metsän kestävästä hakkuumäärästä vastaavaa tuloa.

Esityksen perusteluista käy ilmi, että EU:n komissio on hyväksynyt Suomen luopumistukijärjestelmän edellä mainitun asetuksen mukaisena valtiontukena, joka maksetaan kokonaan kansallisista varoista. EU:n uutta rahastokautta koskevat maatalous- ja maaseutupolitiikkasäännökset tulevat voimaan vuoden 2015 alussa. Euroopan komissio on lisäksi antanut suuntaviivat maa- ja metsätalouksien ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014—2020. Komissio soveltaa suuntaviivoja 1.7.2014 alkaen. Uuden rahastokauden EU-säännöksiin ja komission suuntaviivoihin ei enää sisälly säännöksiä maatalousyrittäjien varhaiseläkejärjestelmästä. Euroopan komission uusien suuntaviivojen mukaan nykyiset varhaiseläketuen järjestelmät on lopetettava asteittain 31.12.2018 mennessä.

Esityksessä maamme luopumistukijärjestelmää esitetään jatkettavaksi viimeksi mainittuun päivämäärään eli 31.12.2018 saakka. Luopumistuen saamisen vähimmäisikää nostettaisiin vuosina 2017—2018 tapahtuvissa luovutuksissa maatalouden osalta nykyisestä 59 vuodesta 60 vuoteen, myös niissä tapauksissa, joissa sukupolvenvaihdos toteutetaan lähisukulaisten kesken, ja porotalouden osalta nykyisestä 56 vuodesta 57 vuoteen. Ikärajan nosto vastaa yleistä tavoitetta työurien pidentämisestä ja tukee valtiontalouden säästötavoitteita.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että maatilalla taloudellista elinkelpoisuutta arvioitaisiin jatkossa vain maatilalla harjoitettavasta

maataloudesta saatavan tulon pohjalta eikä laskelmassa enää otettaisi huomioon maatilalla harjoitettavan liitännäistoiminnan eikä metsätalouden tuloa. Tilan elinkelpoisuutta arvioitaessa edellytettäisiin siten, että maatilalla harjoitettavasta maataloudesta voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa vähintään 15 000 euroa kutakin luovutuksen saajaa tai luovutuksen saajana olevaa avioparia kohti. Esityksen perusteluissa on tuotu esiin maatilalan taloudelliseen elinkelpoisuuteen liittyvän tulovaatimuksen nykyinen varsin matala taso ottaen huomioon, että mainittuun vähimmäistuloon luetaan myös maatilalan metsistä ja tilan liitännäistoiminnoista saatava tulo eikä maataloudesta saatavalle tulolle ole säädetty minimirajaa.

Valiokunta toteaa, että esitykseen sisältyvä ehdotus maatilalan taloudellisen elinkelpoisuuden arvioimisesta painottaa luopumistukijärjestelmän tuen kohdistamista sellaisiin sukupolvenvaihdoksiin, joissa maatalouden tulo on keskeisessä asemassa yrityksen tulonmuodostuksessa. Maatilojen liitännäistoiminnan jättäminen elinkelpoisuusarvioinnin ulkopuolelle rajaa kuitenkin biotalouden kannalta tärkeiden monialaisten maatilojen sukupolvenvaihdoksia luopumistukijärjestelmän ulkopuolelle. Tämän korjaamiseksi valiokunta tuleekin yksityiskohtaisissa perusteluissa ehdottamaan luopumisen kohteena olevan maatilalan elinkelpoisuuden arviointiin edellytykseksi, että maatilalan yritystoiminnasta voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa kutakin luovutuksen saajaa tai luovutuksen saajana olevaa avioparia kohden vähintään 15 000 euroa, josta vähintään 12 000 euroa vuodessa saadaan maatilalla harjoitettavasta maataloudesta. Valiokunta korostaa sitä, että ehdotettavan muutoksen jälkeenkin päätoimisen viljelyn edistäminen säilyy lain eräänä tavoitteena.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomau-

tuksin ja jäljempänä esitettävien muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

15 §. Sukupolvenvaihdosluovutus. Edellä yleisperusteluissa esitetyin perustein valiokunta ehdottaa luopumisen edellytykseksi, että maatalo on taloudellisesti elinkelpoinen ja että maatilalan yritystoiminnasta voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa kutakin luovutuksen saajaa tai luovutuksen saajana olevaa avioparia kohden vähintään 15 000 euroa, josta vähintään 12 000 euroa vuodessa saadaan maatilalla harjoitettavasta maataloudesta.

Edellä 1 momenttiin ehdotetun muutoksen vuoksi esityksessä pykälän 4 momenttiin ehdotettu muutos käy tarpeettomaksi, joten valiokunta ehdottaa muutoksen poistamista.

24 §. Sukupolvenvaihdosluovutus erikseen viljeltäväksi. Valiokunta toteaa, että sukupolvenvaihdosluovutusta erikseen viljeltäväksi koskevassa pykälän 1 momentin 2 kohdassa edellytettäisiin hallituksen esityksen muotoilun mukaan tilalta saatavan maataloustuloa 2,5 kertaa lain 15 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen määrä eli 37 500 euroa vuodessa. Edellä 15 §:n kohdalla ehdotetun muutoksen johdosta valiokunta ehdottaa kohdan muuttamista siten, että vaatimus olisi 2,5 kertaa valiokunnan ehdottama 15 §:n mukainen maataloustulon vaatimus eli 30 000 euroa.

26 a §. Luopumisen kohteena olevan maatilalan jakaminen. Valiokunta ehdottaa edellä 15 §:n kohdalla ehdotetun muutoksen vuoksi, että pykälän 4 momentissa maininta "maatilalla harjoitettavasta maataloudesta saatavasta" korvataan sanalla "yritystoiminta".

77 a §. Keskeneräisen sukupolvenvaihdoksen loppuun saattaminen vuosina 2013—2018 säännömukaisesta luopumisesta poiketen. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttiin sisältyvän vir-

heellisen viittaussäännöksen muuttamista tekni-
senä korjauksena.

Voimaantulosäännös., Valiokunta toteaa, että ehdotuksen voimaantulosäännöksen 3 momenttiin sisältyy 2 kuukauden siirtymäaika vuoden 2015 alusta lukien. Hallituksen esityksen mukaan siirtymäaika koskisi niitä hakijoita, jotka ovat saaneet ehdollisen päätöksen vuoden 2014 loppuun mennessä. Valiokunta pitää kuitenkin tarpeellisena ehdottaa, että siirtymäaika laajennetaan koskemaan myös niitä sukupolvenvaihdoksia, joissa tukihakemus on tullut vireille vuoden 2014 loppuun mennessä. Siten säännöstä sovellettaisiin samalla tavalla siitä riippumatta, missä vaiheessa hakemuksen käsittely on voi-

massaolevan soveltamisjakson päättyessä 31.12.2014.

Selvyyden vuoksi valiokunta pitää lisäksi perusteltuna ehdottaa, että momenttiin lisätään maininta, jonka mukaan momentissa maintuissa tilanteissa vuonna 2015 tapahtuviin luopumisiin sovelletaan vuonna 2014 tapahtuvia luopumisia koskevia säännöksiä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 2 §, 8 §, 15 §:n 1 momentin 4 kohta (*poist.*), 24 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 26 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 77 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 § osaksi laissa 1787/2009, 8 § osaksi laissa 1000/2012, 15 §:n 1 momentin 4 kohta ja 77 a § laissa 1000/2012, 24 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 26 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 1787/2009, seuraavasti:

2 ja 8 §
(Kuten HE)

15 §

Sukupolvenvaihdosluovutus

Luopuminen maatalouden harjoittamisesta voi tapahtua siten, että luopuja toteuttaa maatilallaan sukupolvenvaihdoksen luovuttamalla maatilallaan peltomaan ja tuotantorakennukset maatalouden harjoittamista varten sellaiselle tilanpitoa jatkavalle luovutuksensaajalle:

4) joka elinkeinosuunnitelmalla osoittaa, että luopumisen kohteena oleva maatila tai luovutuksensaajalle luopumisessa muodostuva maatila on taloudellisesti elinkelpoinen ja että *maatilan yritystoiminnasta* voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa *kutakin luovutuksensaajaa tai luovutuksensaajana olevaa avioparia kohden vähintään 15 000 euroa, josta vähintään 12 000 euroa vuodessa saadaan maatilalla harjoitettavasta maataloudesta.*

(4 mom. *poist.*)

24 §

Sukupolvenvaihdosluovutus erikseen viljeltäväksi

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, 15 §:ssä, 18 §:n 3 momentissa ja 19 §:n 4 momentissa tarkoitettu sukupolvenvaihdosluovutus voi tapahtua myös siten, että luopumisen kohteena olevasta maatilasta luovutetaan erilliset maatilat 15 §:ssä säädetty ehdot täyttävälle luovutuksensaajille erikseen viljeltäväksi:

2) jos erikseen luovutettavilla maatiloilla on tuotantosuunta huomioon ottaen tarpeelliset tuotantorakennukset ja kultakin erikseen luovutettavalta maatilalta maatilalla harjoitettavasta maataloudesta saatavan tulon voidaan arvioida olevan viitenä luovutusta seuraavana kalenterivuotena vähintään kaksi ja puoli kertaa niin suuri kuin elinkelpoiselta maatilalta 15 §:n 1 momentin 4 kohdassa *maataloudesta saataavan tulon osalta* edellytetään.

(2 mom. kuten HE)

26 a §

Luopumisen kohteena olevan maatilalan jakaminen

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 ja 2 momentin mukaisesti muodostuneen luovutettavan maatilalan tulee olla luovutuksensaajan esittämien selvitysten ja elinkeinon suunnitelman perusteella taloudellisesti elinkelpoinen siten, että luovutuksensaaja voi saada luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa maatilalla harjoitettavasta maataloudesta vähintään 25 000 euroa. Edellä 1 mo-

mentissa tarkoitettun maatilalan ja luovutuksensaajalle luovutettavan maatilalan maatilalla harjoitettavasta maataloudesta saatavan tulon laske-
misessa ja arvioinnissa noudatetaan soveltuvin osin, mitä *yritystoiminnan* tulosta ja elinkeinon suunnitelman laatimisesta 15 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään.

77 a §

Keskeneräisen sukupolvenvaihdoksen loppuun saattaminen vuosina 2013—2018 säännönmukaisesta luopumisesta poiketen

(1 mom. kuten HE)

Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että:

(1 kohta kuten HE)

2) luovutuksensaajana on luopujan lapsi tai 8 §:n 4 momentissa tarkoitettu luopujan lähisukulainen yksin tai yhdessä aviopuolisonsa kanssa;

(3—7 kohta kuten HE)

(3—5 mom. kuten HE)

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Jos hakijalle on annettu maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 36 §:ssä tarkoitettu ehdollinen päätös viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014 tai tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva luopumistukihakemus on tullut vireille viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014 ja jos luopuminen tällöin tapahtuu aikaisintaan 1 päivänä tammi-kuuta 2015 mutta viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2015, luopumiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tällöin vuonna 2015 tapahtuvaan luopumiseen sovelletaan, mitä vuonna 2014 tapahtuvasta luopumisesta säädetään.

MmVM 18/2014 vp — HE 141/2014 vp

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Timo V. Korhonen /kesk
vpj.	Lauri Heikkilä /ps	Pirkko Mattila /ps
jäs.	Heikki Autto /kok	Mats Nylund /r
	Markku Eestilä /kok	Kari Rajamäki /sd
	Lasse Hautala /kesk	Janne Sankelo /kok
	Reijo Hongisto /ps	Katja Taimela /sd
	Anne Kalmarin /kesk	Tytti Tuppurainen /sd.
	Jukka Kopra /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Keskustan valiokuntaryhmä ja allekirjoittaneet pitävät tärkeänä, että luopumistukilakia esitetään jatkettavaksi vuoden 2018 loppuun. Maaseudun elinvoimaisuuden ja kotimaisen ruokaturvan kannalta on tärkeää käyttää täysimääräisesti hyväksi EU:n lainsäädännön mahdollistamat maaseudun kehittämistoimet.

Luopumistukijärjestelmän osalta olisi tarpeen myös selvittää kustannukset sekä hyödyt rakennekehityksen kannalta, mikäli luopumistuki maksetaan myös silloin, kun koko tila siirtyy omaa tuotantoaan jatkaville viljelijöille. Tulisi myös selvittää, sallisiko EU maksaa luopumistuen myös silloin kun koko tila myytäisiin ulkopuoliselle jatkavalle viljelijälle.

Katsomme, että luopumistukijärjestelmän rakennekehitystä edistävä vaikutus on ollut merkittävä niin maatalousyrittäjien keski-ikä kuin tilakoonkin osalta. Pidämme valitettavana hallituksen esitykseen sisältyvää sukupolvenvaihdosten ikärajan nostamista edelleen nykyisestä 59 vuodesta 60 vuoteen. Ikärajan nostaminen koskee esityksen mukaan vuosina 2017—2018 tapahtuvia sukupolvenvaihdoksia.

Katsomme, että esitykseen sisältyvä muutos maatalan taloudellisen elinkelpoisuuden laske-

misen osalta painottaa luopumistukijärjestelmän tuen sellaisiin sukupolvenvaihdoksiin, joissa maatalouden tulo on keskeisessä osassa yrityksen tulonmuodostuksessa. Maatilojen liittäminen elinkeinoelämän ja metsän tuon jättäminen elinkelpoisuuslaskelman ulkopuolelle rajaa biotalouden kannalta tärkeiden monialaisten maatilojen sukupolvenvaihdoksia luopumistukijärjestelmän ulkopuolelle. Esitys siis rajaa ulkopuolelle monialaiset tilat, jotka ovat kehittäneet ja investoineet maatilayritystä monen eri tulolähteen varaan. Tällaisia ovat esimerkiksi "perusmaatalouden" lisäksi harjoitettava bioenergia-tuotanto, koneurakointi, maatilamatkailu, maatilalla harjoitettava alihankintatoiminta, lomituspalvelut, metsätalous jne.

Keskustan mielestä lakiesitystä tulee muuttaa niin, että em. monialaiset maatilat pääsevät edelleen ko. järjestelmän piiriin.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotukset**Laki****maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 2 §, 8 §, 15 §:n 1 momentin 4 kohta *sekä 4 momentti*, 24 §:n 1 momentin 2 kohta ja 2 momentti, 26 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 77 a §,

viljellään yhdessä, maatilasta voidaan 11 §:n 2 momentissa ja 26 §:n 1 momentissa säädetyn esittämättä luopua siten, että luopuminen koskee vain osaa maatilasta. Luopumistuen saamisen edellytyksenä on, että yhteisesti omistetulta maatilalta *saatavan yritystulon* voidaan arvioida ylittävän 50 000 euroa vuodessa ja maatilasta voidaan muodostaa useampia toiminnallisesti itsenäisiä maatiloja siten kuin 2 momentissa säädetään. Jos mainituin tavoin muodostetun maatilalan luovuttaminen täyttää muutoin 15 §:ssä tarkoitetun sukupolvenvaihdosluovutuksen edellytykset, yhteisesti omistetun ja viljellyn maatilalan osan omistaneelle luopujalle ja hänen aviopuolisolle voidaan myöntää luopumistuki.

Edellä 1 ja 2 momentin mukaisesti muodostuneen luovutettavan maatilalan tulee olla luovutuksensaajan esittämien selvitysten ja elinkei-

nosuunnitelman perusteella taloudellisesti elinkelpoinen siten, että luovutuksensaaja voi saada *maatilan yritystoiminnasta* luopumista seuraavien viiden vuoden ajan kunakin vuonna tuloa (*poist.*) vähintään 25 000 euroa. Edellä 1 momentissa tarkoitetun maatilalan ja luovutuksensaajalle luovutettavan maatilalan maatilalla harjoitettavasta maataloudesta saatavan tulon laske-
misessa ja arvioinnissa noudatetaan soveltuvin osin, mitä yritystoiminnan tulosta ja elinkei-
nosuunnitelman laatimisesta 15 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään.

77 a §
(Kuten MmVM)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2014

Timo V. Korhonen /kesk
Lasse Hautala /kesk

Jari Leppä /kesk
Anne Kalmari /kesk

VASTALAUSE 2

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamista sekä samaisen lain tukijärjestelmän uudelleensoveltamista siten, että luopumistukea voitaisiin myöntää maatalousyrittäjille laissa säädetyin tavoin aina vuoden 2018 loppuun saakka. Lisäksi lakiin tehtäisiin joitain muutoksia tuen saajan ikään, samoin kuin luovutettavan maatalon elinkelpoisuuden arviointiin sekä siihen sovellettavaan, tilalla harjoitettavasta maataloudesta saatavaa vähimmäistuloa koskeviin muutoksiin.

Valiokuntaryhmämme, samoin kuin eduskuntaryhmämme haluaa nähdä maamme maaseudun sekä elinvoimaisena että monimuotoisena myös tulevaisuudessa. Erinäisissä tutkimuksissa on myös todennettu, että suomalainen arvostaa maaseutua sekä puhdasta kotimaista ruokaa. Jo tämänkin johdosta haluamme turvata suomalaisen maataloustuotannon. Lisäksi haluamme puolustaa suomalaista maaseutua ja työteliästä maaseutuyrittämistä.

Uudessa luopumistuessa, jota hallitus esittää, maatalon kannattavuus arvioidaan pelkästään maatalouden tulojen perusteella. Toisin sanoen jatkossa ei esimerkiksi enää metsätuloa ja muusta yrittäjätoiminnasta saatuja tuloja laskettaisi mukaan kannattavuuslaskelmaan. Nykyisessä vanhassa laissa nämä huomioidaan.

Uudessa hallituksen esityksessä maatilalta vaadittaisiin sekä edellytettäisiin 15 000 eurovuosituloa. Tämä tulo tulisi ansaita myös siten, että se koostuu kokonaan maataloudesta saatavista tuloista vuosien 2015—2018 luopumistuessa. Valiokuntaryhmämme näkee tässä luopumistuen laskelmassa vaaroja siitä, että edellä mainittu euromäärä (15 000 euroa) on liian korkea, koska se tulisi saavuttaa viitenä peräkkäisenä vuotena peräkkäin, jotta viljelijä on oikeutettu luopumistukeen. Samaten valiokuntaryhmämme pelkää erityisesti sitä, että tämä jättää reilun kolmasosan maamme tiloista luopumistuen ul-

kopuolelle. Toisaalta korkeahko euromäärä myös rajoittaa pienten tilojen jatkomahdollisuuksia toimia, koska jatkajan on vaikea ylittää edellä mainittuun tuloajaan. Valiokuntaryhmämme näkee, että 15 000 euron tuloaraja tulisi laskea 8 500 euroon.

Kolmanneksi hallituksen esityksellä on tarkoitus korottaa luopujan ikärajaa vuoden 2017 alusta yhdellä vuodella 60 ikävuoteen. Tämä koskisi niitä tapauksia sekä sukupolvenvaihdoksia, jotka tehdään lähisukulaisien kesken. Muilla luopujilla ikäraja pysyisi 60 vuodessa. Valiokuntaryhmämme ei pidä edellä mainittua ikärajan nostoa hyvänä, koska työ maatalousyrittäjänä on erittäin rasittavaa. Tosin näemme tässä ikärajuksessa myös haasteellisuutta niissä tapauksissa ja tilanteissa, joissa ei ole perillisiä — ja joissa isännällä itsellään on terveyttä ja halua jatkaa toimintaa ja hän haluaisi vasta sitten ikäkäämpänä luovuttaa tukikelpoisen tilansa ulkopuoliselle jatkajalle niin, että jatkaja saisi luopumistuen edut. Lisäksi pidämme sukupolvenvaihdoksen luovutuksensaajalta edellyttämää enintään 39 vuoden ikää ongelmallisena sinänsä, koska tämä puolestaan rajaa myöhemmässä iässä kuin 39-vuotiaana tapahtuvat sukupolvenvaihdokset pois. Tällä voi olla huomattavaa merkitystä maatalon jatkuvuudelle maassamme.

Lopuksi ei valiokuntaryhmämme eikä eduskuntaryhmämme pidä myöskään hyvänä sitä, että jo vuonna 2012 hallituksen tekemien toimenpiteiden johdosta pellon vuokrauksesta luovuttiin luopumistapana. Samoin kuin vuonna 2013 pellon myymisestä luopumistapana luovuttiin. Nämä toimenpiteet ovat oleellisesti jo aikaisemmin vaikeuttaneet maatalon sukupolvenvaihdoksia. Käytännössä tämä on vaikuttanut siihen, että maatalon kokonaislukumäärä on lähtenyt entisestään laskuun ja tämä on kiihdyttänyt maaseudun autioitumista. Huomionarvoista hallituksen esityksessä on myös se, että esitys pohjautuu viljelijöiden varhaiseläkejärjestelmään, jonka täytyy täyttää Euroopan unionin

Vastalause 2

MmVM 18/2014 vp — HE 141/2014 vp

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2014

Lauri Heikkilä /ps
Reijo Hongisto /ps
Pirkko Mattila /ps